

Program wykładów z HISTORII MYŚLI EKONOMICZNEJ (30h) dla studiów niestacjonarnych I stopnia

dr Joanna Dzionek-Kozłowska

---

1. WYKŁAD WPROWADZAJĄCY

Dlaczego studiujemy historię nauk społecznych? Podstawowe pojęcia: szkoły, nurty, rewolucje naukowe, paradygmat;
Nakreślenie głównych tendencji w rozwoju myśli ekonomicznej; ekonomia ortodoksyjna i heterodoksyjna.
Omówienie literatury przedmiotu i warunków zaliczenia.

2. STAROŻYTNOŚĆ, ŚREDNIOWIECZE I MERKANTYLIZM

Specyfika myśli ekonomicznej starożytności i średniowiecza;
Koncepcje Ksenofonta, Platona i Arystotelesa;
Ocena życia gospodarczego w Biblii i pismach „ojców Kościoła”; Klemens Aleksandryjski o bogaceniu się; rozważania Oresmusa o pieniądzu.
Merkantylizm jako doktryna gospodarcza Europy XVI-XVII wieku; jej podłoże i charakterystyka; definiowanie bogactwa, zasada dodatniego bilansu handlowego, industrializm, interwencjonizm państwowy, autarkia.

3. PREKLASYCY I FIZJOKRATYZM

Krytyka merkantylizmu w pismach Johna Locke’a i Davida Hume’a;
William Petty jako prekursor metod ilościowych w naukach ekonomicznych;
Charakterystyka systemu Richarda Cantillona;
François Quesnay i fizjokratyzm (*laissez-faire, tableau économique, podatek jedyny*).

4. EKONOMIA KLASYCZNA

System ekonomiczny Adama Smitha: podział pracy, teoria wartości opartej na kosztach produkcji a teoria wartości opartej na pracy, funkcjonowanie rynków: cena naturalna i rynkowa, przyczyny bogactwa narodów, liberalizm gospodarczy.
Francuska klasyczna myśl ekonomiczna — system J. B. Saja: produkcja jako proces tworzenia użyteczności; prawo rynków.
System ekonomiczny Davida Ricardo: podstawy metodologiczne; teoria wartości opartej na pracy; teoria renty gruntowej; teoria stagnacji sekularnej;
Doktryna ludnościowa T. R. Malthusa.
Rozwój metodologii ekonomii: ekonomia jako sztuka i ekonomia jako nauka. Próby definiowania zakresu ekonomii: ujęcia brytyjskie i kontynentalne. Koncepcja *homo oeconomicus*.
System ekonomiczny J. S. Milla: prawa produkcji i prawa podziału, teoria wartości oparta na koszcie produkcji, prawo rynku, liberalizm społeczny.

5. SOCJALIZM UTOPIJNY I MARKS

System J. Ch. L. Simonde de Sismondiego jako pomost pomiędzy ekonomią klasyczną a socjalizmem (tzw. socjalizm drobnomieszczański).
Rozwój myśli socjalistycznej w pierwszej poł. XIX wieku; ogólna charakterystyka; wybrane koncepcje R. de Saint-Simona, R. Owena, Ch. Fouriera i P. Proudhona;
Podłoże systemu teoretycznego Karola Marksa; materializm dialektyczny; teoria wartości, pojęcie wartości dodatkowej, nieuchronność upadku kapitalizmu i idea gospodarki centralnie planowanej.

Program wykładów z HISTORII MYŚLI EKONOMICZNEJ (30h) dla studiów niestacjonarnych I stopnia

dr Joanna Dzionek-Kozłowska

---

6. SZKOŁA HISTORYCZNA

Rozwój niemieckiej szkoły narodowej, elementy systemu ekonomicznego A. Müllera i F. Lista; protekcjonizm wychowawczy.

Podejście do uprawiania ekonomii w starszej szkole historycznej; teorie stadiów rozwoju gospodarczego.

Młodsza szkoła historyczna i „spor o metodę”.

Wybrane idee z myśli W. Sombarta i M. Webera (podłoże powstania kapitalizmu).

7. MARGINALIZM

Podłoże tzw. rewolucji marginalistycznej. Wyróżniki marginalizmu. Różnice w ramach nowego paradygmatu – charakterystyka poszczególnych szkół marginalistycznych;

Teoria wartości (trójkąt Mengera, I i II prawo Gossena);

Austriacka teoria procentu;

System ekonomiczno-społeczny Leona Walrasa: model równowagi ogólnej, zmienne zależne i niezależne, osiąganie równowagi: *walrasowski licytator* i proces *tâtonnement*.

Wnioski Walrasa pod adresem polityki gospodarczej.

8. SZKOŁA NEOKLASYCZNA

System ekonomiczno-społeczny Alfreda Marshalla: zagadnienia metodologiczne; związki pomiędzy teorią a praktyką; Marshall jako twórca szkoły neoklasycznej; teoria kształtowania się cen; koncepcja nadwyżki konsumenta; teoria pieniądza i uwagi na temat przebiegu cykli koniunkturalnych;

J. B. Clark: teoria produktywności krańcowej jako teoria podziału.

9. INSTYTUCJONALIZM VEBLENA

Veblenowskie podejście do uprawiania ekonomii. Krytyka ekonomii klasycznej; pojęcie instytucji; teoria rozwoju ludzkości (determinizm technologiczny); ostentacyjna konsumpcja.

10. EKONOMIA DOBROBYTU

Marshallowska *Nadwyżka konsumenta* a system fiskalny;

A.C. Pigou i stara ekonomia dobrobytu; efekty zewnętrzne;

Nowa ekonomia dobrobytu.

11. REWOLUCJA KEYNESOWSKA

Podłoże rewolucji keynesowskiej; charakterystyka systemu ekonomicznego

J. M. Keynesa: krytyka ekonomii klasycznej; zasada popytu efektywnego; zmienne zależne i niezależne; teoria stopy procentowej; mnożnik inwestycyjny; równowaga gospodarcza; implikacje polityczne teorii Keynesa.

12. MONETARYZM

Ilościowa teoria pieniądza jako punkt wyjścia dla monetaryzmu; funkcja popytu na pieniądź; mechanizm transmisji i *monetary rule*; hipoteza oczekiwania adaptacyjnych; rewizja krzywej Phillipsa.

Program wykładów z HISTORII MYŚLI EKONOMICZNEJ (30h) dla studiów niestacjonarnych I stopnia

dr Joanna Dzionek-Kozłowska

---

13. NOWA EKONOMIA KLASYCZNA

Związki z monetaryzmem; założenie o ciągłym oczyszczaniu się rynku i hipoteza racjonalnych oczekiwań; „krytyka Lucasa”; głos w dyskusji na temat roli państwa w gospodarce.

14. NOWA EKONOMIA KEYNESOWSKA

Przyczyny kryzysu keynesizmu na przełomie lat 60. i 70. XX wieku; poszukiwanie mikropodstaw teorii makroekonomicznej; sztywności realne i nominalne; teoria cyklu koniunkturalnego.

15. TEORIA REALNEGO CYKLU KONIUNKTURALNEGO

Specyfika podejścia zwolenników teorii realnego cyklu koniunkturalnego do wzrostu i wahań koniunktury gospodarczej; implikacje dla polityki gospodarczej; krytyka teorii realnego cyklu koniunkturalnego.

16. NOWA EKONOMIA INSTYTUCJONALNA

Związki pomiędzy nową ekonomią instytucjonalną a instytucjonalizmem Veblenowskim; koncepcja kosztów transakcji i teoremat Coase’a; Kliometria – nowa historia gospodarcza.

Teoria wyboru publicznego (rola założenia o racjonalności ludzkich działań; rynki gospodarcze a polityczne; koncepcja *Rent seeking*).